ערכים ומה חשוב לי

חוברת מנחה • מהדורה למורה

יצרה: רוית ראש בן ישי

מהדורה למורה

החפיסה מזמינה את התלמידים לגלות אילו ערכים מובילים אותם – יושר, אחריות, נדיבות, חופש, משפחה, כבוד – ומה קורה כשערכים מתנגשים. מתאימה לשיעורי חינוך, לפני בחירות למועצת תלמידים או בתחילת פרויקט התנדבות.

מטרת השיעור

התלמידים יזהו ערך מוביל אחד בחייהם ויבחנו מקרה קונקרטי שבו ערכים מתנגשים וכיצד מכריעים.

מערך שיעור – 45 דקות

דקות	שלב	מה עושים
0–5	פתיחה וחוקי השיח	מזכירים את חוקי השיח והזכות לומר "עובר". "מכירת ערכים": כל תלמיד/ה מקבל/ת 100 "נקודות" דמיוניות ו"קונה" מתוך רשימה על הלוח (יושר, חופש, משפחה, הצלחה, כבוד, נדיבות, אחריות). אחרי שתי דקות משווים בזוגות: על מה כל אחד/ת "הוציא/ה" הכי הרבה, ולמה?
5–10	המורה פותח/ת	המורה עונה ראשון/ה על הקלף: "אם היית צריך/ה לבחור ערך אחד שמוביל אותך בחיים – איזה ערך זה, ולמה?"
10–30	סבב קלפים	במעגל או בזוגות. מתחילים מהקלפים המומלצים. אחרי כל תשובה – הד קצר או מחמאה.
30–40	עיבוד במליאה	איזה ערך חזר הכי הרבה פעמים בקבוצות, ומה זה מלמד על הכיתה שלנו? • מה עזר לכם להחליט כשערכים התנגשו – הראש, הלב, או מישהו שאתם סומכים עליו? • איך ערך שבחרתם היום יכול להיראות כמעשה קטן אחד השבוע?
40–45	כרטיס יציאה	הערך שהכי מוביל אותי הוא… ומעשה אחד שאעשה השבוע כדי לחיות לפיו הוא…

קלפים מומלצים להתחלה

1. אם היית צריך/ה לבחור ערך אחד שמוביל אותך בחיים – איזה ערך זה, ולמה?
2. איך את/ה מגדיר/ה "הצלחה"? כסף, שקט נפשי, השפעה או משהו אחר?
3. מצאת שטר של מאה שקלים במסדרון ריק. מה תעשה/י, ומה ישפיע על ההחלטה?
4. מה הדבר שלא היית מוכן/ה לעשות גם אם כולם סביבך היו עושים אותו?
5. אם היית כותב/ת "תעודת זהות" של שלושה ערכים לעצמך – מה היה כתוב בה?

נקודות רגישות

שאלות על ערכים מהבית עלולות לחשוף מתחים במשפחה – אין לשפוט ערכים של משפחות ויש לכבד "עובר". אם עולה מצוקה, לחץ או פגיעה – פנו ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים.

🤍 פנו ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים. אנחנו לא מאבחנים – מקשיבים ומפנים.

כל הקלפים ושאלות ההעמקה

#	קלף	העמקה (חט״ע)
1	אם היית צריך/ה לבחור ערך אחד שמוביל אותך בחיים – איזה ערך זה, ולמה?	ספר/י על רגע שבו הערך הזה באמת עמד למבחן.
2	מה ההבדל בעיניך בין אדם ״טוב״ לבין אדם ״נחמד״? חט״ע	האם אפשר להיות טוב/ה בלי להיות נחמד/ה תמיד?
3	ספר/י על מישהו בחיים שלך שמתנהג לפי הערכים שלו גם כשקשה. מה למדת ממנו/ה?	איזו תכונה שלו/ה היית רוצה לאמץ?
4	יושר או חברות – מה חשוב יותר כשחבר/ה מבקש/ת שתכסה/י עליו/ה?	האם יש מצב שבו יושר הוא הדרך הכי טובה להיות חבר/ה?
5	איך את/ה מגדיר/ה ״הצלחה״? כסף, שקט נפשי, השפעה או משהו אחר?	האם ההגדרה שלך להצלחה השתנתה בשנים האחרונות?
6	מתי בפעם האחרונה לקחת אחריות על משהו, גם כשהיה קל יותר להאשים אחרים?	מה מרוויחים מלקחת אחריות, גם כשזה לא נעים?
7	איזה ערך ספגת מהבית ואת/ה גאה בו, ואיזה היית רוצה לעשות קצת אחרת? חט״ע	איך אפשר לכבד את הבית ועדיין לבחור דרך משלך?
8	מה המשמעות של ״כבוד״ בעיניך – ואיך מרגישים כשמישהו באמת מכבד אותך?	האם צריך ״להרוויח״ כבוד, או שכל אדם ראוי לו מראש?
9	חופש או ביטחון – אם היה צריך לוותר על אחד מהם קצת, על מה היית מוותר/ת? חט״ע	איך הבחירה שלך הייתה משתנה בעוד עשר שנים?
10	מעשה קטן של נדיבות שמישהו עשה בשבילך ואת/ה זוכר/ת עד היום – מה הוא היה?	למה לדעתך דווקא מעשים קטנים נשארים איתנו?
11	קרה שעשית משהו נגד הערכים שלך? איך הרגשת, ומה עשית אחר כך?	מה עוזר לחזור לדרך אחרי שסטינו ממנה?
12	מה חשוב לך יותר: שיאהבו אותך או שיעריכו אותך?	האם אפשר לקבל את שניהם בלי לוותר על עצמך?
13	מצאת שטר של מאה שקלים במסדרון ריק. מה תעשה/י, ומה ישפיע על ההחלטה?	האם התשובה הייתה משתנה אם אף אחד לא היה יכול לדעת לעולם?
14	איזה ערך היית רוצה שהכיתה שלנו תהיה ידועה בו? איך זה ייראה ביום-יום?	מה כל אחד/ת מאיתנו יכול/ה לעשות מחר בבוקר כדי לקדם אותו?
15	שקר לבן כדי לא לפגוע ברגשות של מישהו – מותר, אסור או תלוי?	איפה עובר אצלך הגבול בין טקט לבין חוסר כנות?
16	מה הדבר שלא היית מוכן/ה לעשות גם אם כולם סביבך היו עושים אותו?	מאיפה מגיע הכוח להחזיק בערך כשכולם הולכים לכיוון אחר?
17	על מה היית מוכן/ה לוותר בשביל המשפחה שלך, ועל מה לא? חט״ע	איך מאזנים בין מה שטוב לי לבין מה שטוב למשפחה?

18	ערך שחשוב לך היום ולא היה חשוב לך לפני שלוש שנים – מה גרם לשינוי?	האם ערכים שלנו קבועים, או שהם גדלים יחד איתנו?
19	איך נראית אחריות בגיל שלך – בבית, בכיתה, מול חברים?	איזו אחריות היית רוצה לקבל, שעוד לא נותנים לך?
20	ספר/י על רגע שבו ראית מישהו מתנהג בהגינות למרות שזה עלה לו/ה במשהו.	מה מניע אנשים לבחור בהגינות כשזה לא משתלם להם?
21	כשאת/ה בוחר/ת בגדים, תחביב או מוזיקה – זה ממה שאת/ה אוהב/ת או ממה שמקובל?	מתי חשוב לך להיות "כמו כולם", ומתי חשוב לך להיות שונה?
22	מה היית רוצה שאנשים יגידו עלייך כשאת/ה לא בחדר?	מה את/ה עושה כבר היום כדי שזה מה שיגידו?
23	יש ערך שאת/ה מצפה מאחרים אבל לפעמים קשה לך לקיים בעצמך? **חט"ע**	למה לדעתך קל יותר לדרוש ערכים מאחרים מאשר מעצמנו?
24	מה חשוב יותר בעיניך – לנצח או לשחק בהגינות? ספר/י על מקרה.	האם יש תחומים שבהם ניצחון הוא באמת הדבר החשוב ביותר?
25	נתינה בלי שאף אחד יודע – יש לה ערך גדול יותר או קטן יותר?	למה לפעמים אנחנו רוצים שיראו את המעשים הטובים שלנו?
26	כשאת/ה כועס/ת מאוד, איזה ערך הכי קשה לך לשמור עליו?	מה עוזר לך לחזור לעצמך ולערכים שלך אחרי כעס?
27	אם היית כותב/ת "תעודת זהות" של שלושה ערכים לעצמך – מה היה כתוב בה?	איזה מהשלושה הכי קשה לך לקיים, ולמה?
28	האם אפשר להיות מצליח/ה מאוד ועדיין צנוע/ה? איך זה נראה? **חט"ע**	מה ההבדל בין גאווה בריאה לבין התנשאות?
29	מתי עדיף לשתוק, ומתי חובה לדבר – גם אם זה לא נעים? **חט"ע**	ספר/י על פעם ששתקת ואחר כך הצטערת, או להפך.
30	מה בעיניך ההבדל בין חוק לבין ערך? האם תמיד הם הולכים יחד? **חט"ע**	מה עושים כשכלל מסוים נראה לך לא הוגן?
31	הכרת תודה – למי היית רוצה להגיד תודה היום, ועוד לא אמרת?	מה עוצר אותנו לפעמים מלהגיד תודה בקול?
32	נאמנות לחבר/ה או אמת – מה תבחר/י כשהם מתנגשים? ומה יעזור לך להחליט? **חט"ע**	האם יש דרך לשמור גם על נאמנות וגם על האמת באותו מצב?
33	איך מכבדים מישהו שחושב אחרת ממך לגמרי?	מה למדת פעם ממישהו שלא הסכמת איתו/ה?
34	על מה היית מוכן/ה לקום מוקדם בשבת בבוקר כדי לעזור? ולמה דווקא זה?	מה זה מספר על מה שבאמת חשוב לך?
35	אילו ערכים היית רוצה להעביר יום אחד לילדים שלך או לדור הבא? **חט"ע**	איזה ערך את/ה מקווה שהדור שלך ישנה או יחדש?
36	מה חשוב לך יותר: להיות צודק/ת או שיהיה שקט ושלום?	מתי כדאי לוותר על הצדק כדי לשמור על קשר?

דף תלמיד – 🧭 ערכים ומה חשוב לי

שם: _____ כיתה: _____

בחרו שלושה קלפים מהשיחה היום, וכתבו תשובה קצרה לכל אחד.

קלף 1: _____

קלף 2: _____

קלף 3: _____

💬 **משפט ששמעתי היום מחבר/ה ונגע בי:**

מותר לא לענות על שאלה. 🤍 פנו ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים

דף תלמיד – עולים 🌍

קִרְאוּ, עֲנוּ בְּמִשְׁפָּט אֶחָד. Read and answer • Прочитайте и ответьте

שְׁאֵלָה	English / Русский	תְּשׁוּבָה
מָה חָכִי חָשׁוּב לְךָ בַּחַיִּים?	What is most important to you in life? Что для тебя самое важное в жизни?	
מָה זֶה "לְהַגִּיד אֱמֶת"?	What does "telling the truth" mean? Что значит «говорить правду»?	
אֵיךְ עוֹזְרִים לְמִישֶׁהוּ בַּכִּתָּה?	How do you help someone in class? Как помочь кому-то в классе?	
לְמִי אַתֶּם רוֹצִים לְהַגִּיד תּוֹדָה?	Who do you want to say thank you to? Кому вы хотите сказать спасибо?	
מָה זֶה כָּבוֹד בִּשְׁבִילְךָ?	What does respect mean to you? Что для тебя значит уважение?	
מָה אַתֶּם לוֹמְדִים מֵהַמִּשְׁפָּחָה?	What do you learn from your family? Чему вы учитесь у семьи?	

דף תלמיד – חנ"מ 🖼️

מקיפים את התמונה שמתאימה לי.

	מה הכי חשוב לי? ◯ 👫 משפחה ◯ 🤝 חברים ◯ 📚 ללמוד ◯ ⚽ לשחק
	אומרים אמת? ◯ 👍 כן, תמיד ◯ 🤔 לפעמים קשה ◯ 👨‍🏫 שואלים מבוגר
	מצאתי כסף. מה עושים? ◯ 👨‍🏫 נותנים למורה ◯ 🔎 מחפשים של מי ◯ 🤫 לוקחים
	למי אומרים תודה? ◯ 👩 לאמא/אבא ◯ 👨‍🏫 למורה ◯ 🤝 לחבר
	איך עוזרים לאחרים? ◯ 🎒 סוחבים יחד ◯ 🍎 משתפים ◯ 👂 מקשיבים
	מי שומר על הכיתה נקייה? ◯ 👆 אני ◯ 👥 כולנו ◯ 🧹 רק המנקה

כרטיסי יציאה – ערכים ומה חשוב לי

הערך שהכי מוביל אותי הוא...
ומעשה אחד שאעשה השבוע כדי לחיות לפיו הוא...

שם (לא חובה): _____

הערך שהכי מוביל אותי הוא...
ומעשה אחד שאעשה השבוע כדי לחיות לפיו הוא...

שם (לא חובה): _____

הערך שהכי מוביל אותי הוא...
ומעשה אחד שאעשה השבוע כדי לחיות לפיו הוא...

שם (לא חובה): _____

הערך שהכי מוביל אותי הוא...
ומעשה אחד שאעשה השבוע כדי לחיות לפיו הוא...

שם (לא חובה): _____